

Høring av forslag om vern av 5 skogområder i Buskerud og Akershus, mars 2026

Innholdsfortegnelse

1. Verneforslag.....	3
2. Hjemmelsgrunnlag.....	4
3. Saksgang	5
3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene.....	6
4. Forvaltning	6
5. Konsekvenser av vern	7
6. Oppstartsmelding - Mottatte merknader og Statsforvalterens kommentarer	8
6.1. Innspill til oppstartsmelding 15. januar 2026 (Halvfaråsen naturreservat utvidelse og Østmarka nasjonalpark utvidelse).....	8
6.2. Innspill til oppstartsmelding 28. september 2023 (Ulebergåsen / Ullebergåsen utvidelse)	14
7. Større endringer etter oppstart av verneplan	17
8. Høring.....	17
9. Verneforslag.....	18
9.1. Halvfaråsen, Sigdal kommune.....	18
9.2. Ulebergåsen, Kongsberg kommune	21
9.3. Blåsyna, utvidelse av Østmarka nasjonalpark	24
9.4. Kristenseteråsen, utvidelse av Østmarka nasjonalpark	26
9.5. Krokhol, utvidelse av Østmarka friluftslivsområde	28
Vedlegg	30

1. Verneforslag

Statsforvalteren i Buskerud, Østfold, Oslo og Akershus sender med dette på høring forslag om utvidelse av to eksisterende naturreservater, to utvidelser av Østmarka nasjonalpark og en utvidelse av Østmarka friluftslivsområde, i Buskerud og Akershus.

Naturreservatene som foreslås utvidet er:

- **Halvfaråsen naturreservat**, Sigdal kommune, ca. 2 530 dekar utvidelse
- **Ulebergåsen naturreservat**, (tidligere Ullebergåsen naturreservat) Kongsberg kommune, ca. 336 dekar utvidelse

Østmarka nasjonalpark foreslås utvidet i to delområder:

- **Blåsyna**, Lørenskog kommune, ca. 570 dekar utvidelse.
- **Kristenseteråsen**, Enebakk kommune, ca. 1661 dekar utvidelse.

Østmarka friluftslivsområde foreslås utvidet gjennom å legge til et område ved Krokhol. Dette er en utvidelse på cirka ca. 347 dekar i Nordre Follo kommune.

Basert på tilgjengelig kunnskap om naturverdiene i områdene og/eller nye naturfaglige registreringer som er gjennomført i forbindelse med verneplanarbeidet, vurderes områdene å kvalifisere for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven. Tilsvarende vurderes utvidelsene av Østmarka nasjonalpark som et viktig bidrag for å øke både vernekvalliteter og opplevelseskvalliteter i nasjonalparken, og utvidelsen av Østmarka friluftslivsområde bidrar til å bedre arrondering og vernekvalliteter her. Friluftslivsområdet er vernet etter markaloven § 11.

Områdene er tilbudt for vern av skogeierne selv gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Ved frivillig vern forutsettes det at grunneierne og staten blir enige og inngår avtale om erstatning, avgrensing og vernebestemmelser før vernevedtak. Dette innebærer at det kan bli endringer både i vernegrense og vernebestemmelser som et resultat av disse forhandlingene og høringen.

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Meldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for skogvernet. Det ble blant annet lagt til grunn at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene i NINA rapport 54/2002 «*Evaluering av skogvernet i Norge*». I meldingen ble frivillig vern trukket frem som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det ble vedtatt et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge. NINA-rapport 1352/2017 «*Evaluering av norsk skogvern i 2016*» tegner opp mangler i skogvernet som vi skal prøve å få dekket. Så langt er ca. 5,3 % av all skog i Norge vernet.

2. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33-51. I naturmangfoldloven er det hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat er den strengeste verneformen, og denne blir normalt brukt for vern av skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i Statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

§ 35.(nasjonalparker)

Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster (...).

Utvidelse av friluftslivsområdet vil være etter markaloven § 11. Særskilt vern av friluftslivsområder:

Kongen kan verne som friluftslivsområde områder som på grunn av naturopplevelsesverdier har særskilte kvaliteter for friluftslivet. Det kan fastsettes nærmere bestemmelser om området, herunder bestemmelser om skjøtsel og bruk.

Departementet kan verne områder midlertidig for å forhindre skade på verneverdier. Det kan fastsettes nærmere bestemmelser om området, herunder bestemmelser om skjøtsel og bruk. Bestemmelsene om saksbehandling i naturmangfoldloven kapittel V gjelder for opprettelse av friluftslivsområder.

Det kan ikke iverksettes tiltak i friluftslivsområde som vesentlig kan endre områdets verdi som friluftslivsområde. Departementet avgjør i tilfelle om et tiltak kan endre områdets verdi vesentlig som friluftslivsområde.

(...)

3. Saksgang

I saker med frivillig vern av skog får normalt Statsforvalteren tilbud om vern fra grunneier(e) via deres skogeierorganisasjon. Det blir deretter gjort naturfaglige registreringer i de aktuelle områdene, med mindre det fra tidligere av foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturverdiene. Hvis allerede foreliggende kunnskap og/eller nye naturfaglige registreringer viser at området kvalifiserer for vern, fremskaffes skogdata som grunnlag for erstatningsberegninger. Deretter forhandler grunneiere og staten om erstatning, vernegrense og vernebestemmelser.

I utgangspunktet skal det inngås avtale mellom skogeier og staten før det blir meldt oppstart av verneplanarbeid. For å sikre tilstrekkelig fremdrift i skogvernarbeidet, har det imidlertid den senere tid blitt meldt oppstart og sendt ut høringsforslag før slike avtaler er inngått. En forutsetning for dette er at grunneierne har gitt aksept for en slik fremgangsmåte.

Den formelle saksbehandlingen skal følge naturmangfoldlovens §§ 41 til 43 og rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet). Dette kan oppsummeres på følgende måte:

- **Oppstartsmelding:** Statsforvalteren varsler oppstart av verneplanarbeid ved brev til grunneiere og aktuelle etater og organisasjoner, samt kunngjøring i aviser.
- **Offentlig høring:** Et konkret verneforslag sendes på høring ved brev til grunneiere og andre høringsinstanser. Høringsforslaget skal beskrive verneverdier og andre verdier, samt de konsekvensene forslaget antas å få. Det skal følge med forslag til vernekart og verneforskrift, og frist for å komme med merknader skal være minst to måneder.
- **Tilråddning til Miljødirektoratet:** Etter høringen skal Statsforvalteren vurdere innkomne merknader og eventuelt gjøre endringer i forslaget. Eventuelle større endringer må drøftes med grunneierne. Deretter sender Statsforvalteren sin tilråddning til Miljødirektoratet.
- **Tilråddning til Klima- og miljødepartementet (KLD):** Miljødirektoratet vurderer forslaget og sender sin tilråddning til KLD.

- **Forslag om vern:** KLD forbereder saken og legger forslag om vern frem for Kongen i Statsråd.
- **Vedtak om vern** gjøres av Kongen i Statsråd som kongelig resolusjon. Etter vedtaket vil erstatningen bli utbetalt i tråd med avtalen med grunneier.
- **Kunngjøring om vern:** Statsforvalteren sender brev til grunneiere og andre høringsinstanser, samt kunngjør vedtaket i aktuelle aviser. De nye verneområdene blir skiltet og merket.
- **Grensemerking** blir vanligvis gjort av jordskifteretten, som etter begjæring fra Statsforvalteren opptar sak om grensegang for det enkelte område.

3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene

1. **Halvfaråsen naturreservat**, (utvidelse) Sigdal kommune. Utvidelsen ble tilbudt i desember 2025. Det ble meldt oppstart av verneplan i januar 2026.
2. **Ulebergåsen naturreservat**, (utvidelse) Kongsberg kommune. Utvidelsen ble tilbudt i mars 2023. Dette arealet var tidligere kartlagt gjennom kalkskogkartleggingen i Buskerud i 2016. Det ble meldt oppstart av verneplan i september 2023.
3. **Blåsyna, utvidelse av Østmarka nasjonalpark**, Lørenskog kommune, ca. 570 dekar utvidelse. Blåsyna ble tilbudt som frivillig vern fra grunneier Losby bruk, 4. januar 2024. Området ble kartlagt og verdivurdert i 2024, og det ble meldt oppstart av verneprosess for utvidelse av nasjonalparken den 26. september 2025.
4. **Kristenseteråsen, utvidelse av Østmarka nasjonalpark**, Enebakk kommune, ca. 1661 dekar utvidelse. Området ble kartlagt og verdivurdert i 2025. Det ble meldt oppstart av verneprosess i januar 2026.
5. **Krokhol, utvidelse av Østmarka friluftslivsområde**, ca. 347 dekar utvidelse. Området ble tilbudt gjennom frivillig vern i 2025 og det ble meldt oppstart oppstart av prosessen 26. september 2025.

4. Forvaltning

Områdene som nå sendes på høring gjelder utvidelse av allerede eksisterende verneområder. Samtlige områder forvaltes foreløpig av Statsforvalteren. Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivsområde vil imidlertid overføres til et forvaltningsstyre når verneområdestyret opprettes. Dette forventes første halvår i år.

Noen kommuner har delegert myndighet til å forvalte verneområdene i kommunen. Kommuner som ønsker delegert forvaltningsmyndighet, kan gi tilbakemelding om dette gjennom høringen.

For kommunenes tilbud om forvaltningsmyndighet gjelder følgende forutsetninger:

- Kommunene gis tilbud om å få forvaltningsmyndighet for alle verneområdene som i sin helhet ligger innfor kommunens grenser.
- Kommuner som ikke tidligere har hatt forvaltningsmyndighet må takke ja til alle aktuelle verneområder i kommunen dersom kommunen ønsker å overta forvaltningsmyndigheten.
- Kommunen må ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse.

5. Konsekvenser av vern

Ved opprettelse av verneområder beholder grunneier eiendomsretten, men det legges restriksjoner på hvilke aktiviteter og tiltak som kan gjennomføres i verneområdet.

Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfoldloven. Nasjonalparker er som hovedregel større verneområder, og med et helhetlig vern som beskytter naturen - og som også åpner for tradisjonelt friluftsliv, og øvrige tilpasninger i henhold til de konkrete verneforskriftene for hvert enkelt område. Verneområder etter markaloven § 11 (friluftslivsområde) er på mange måter lik naturreservater, men hvor selve formålet er mer rettet mot opplevelse av naturområdene. Altså ikke bare bevaring for artene og det biologiske mangfoldet, men også for opplevelse og bruk av områdene til friluftsliv mv.

Generelt for verneområdene så må ingen foreta noe som forringer verneverdiene. Verneforskriftene innebærer et generelt forbud mot hogst, bygge- og anleggsvirksomhet og motorferdsel. Det er variasjoner i restriksjonsnivået i verneforskriftene for områdene. Dette avhenger av områdets verneformål, vernekvaliteter, brukerinteresser, eksisterende tilrettelegging, anlegg og innretninger. Det vises ellers til verneforslaget for det enkelte området.

I hovedsak er det den naturlige dynamikken som skal bestemme utviklingen i verneområdene, og Statsforvalteren vurderer derfor at behovet for skjøtsel i hovedtrekk vil være begrenset.

For verneområdene i Østmarka så vil det sannsynligvis settes i gang arbeid med en forvaltnings- og skjøtelsesplan i tiden etter at det er opprettet et verneområdestyre. Tilsvarende vil gjeldende besøksstrategi oppdateres i tråd med utvidelsen etter et eventuelt vernevedtak. For øvrige områder så kan man generelt si at behovet for forvaltningsplan og skjøtsel vil bli vurdert fortløpende etter eventuelt vern, og ved behov vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte.

6. Oppstartsmelding - Mottatte merknader og Statsforvalterens kommentarer

De fem områdene som nå sendes på høring har hatt ulike oppstartsmeldinger. Dermed kan det være noen gjentakelser av ulike moment, og som dermed kommenteres flere steder av Statsforvalteren.

6.1. Innspill til oppstartsmelding 15. januar 2026 (Halvfaråsen naturreservat utvidelse og Østmarka nasjonalpark utvidelse)

Det ble meldt oppstart av verneplanarbeid for Halvfaråsen og Østmarka den 15. januar 2026. Fristen for å gi uttalelse var 16. februar 2026. Oppstartsmeldingen ble sendt til grunneiere og aktuelle lokale, regionale og sentrale høringsinstanser. Verneplan ble også kunngjort i aviser og på Statsforvalterens hjemmeside.

Under gis et sammendrag av de innspillene til oppstartsmeldingen som er av generell karakter eller som konkret gjelder enkeltområdene. Under er også Statsforvalterens respektive kommentarer.

Generelle innspill

BaneNor blir ikke berørt og har ingen merknader.

Statens Vegvesen blir ikke berørt og har ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: tas til orientering.

Språkrådet har ingen merknader til Østmarka nasjonalpark, Øra og Gransrød naturreservat eller Halvfaråsen naturreservat. Ønsker å gjøre oss oppmerksom på at Halvfaråsen naturreservat ikke er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR).

Statsforvalterens kommentar: Tas til orientering.

Teako minerals Norway ønsker å fremheve viktigheten av å hensynta kjente og fremtidig mulige geologiske forekomster innenfor verneområdet, og at dette må jobbes med i videre arbeid med verneforslag. Dette for å unngå unødige hindringer for fremtidig lete- og gruvevirksomhet, nødvendig for å imøtekomme vesentlige og kritiske samfunnsfunksjoner/hensyn. Siden mye av Norges areal ikke enda er kartlagt mtp. mineralforekomster, mener Teako Minerals at 1. Norges Geologiske Undersøkelse, Direktoratet for Mineralforvaltning, Norsk Bergindustri og mineralnæringen må delta i videre arbeid med verneforslag (gjennom dialog), og at 2. det må redegjøres (med

kartleggingsrapporter) for potensialet for mineralforekomster, gruvedrift og mineralutvinning i områdene.

Statsforvalterens kommentar: Gjennom høringsprosessen benytter Statsforvalteren NGU sine temakart for mineraler og grus og pukk, samt Direktoratet for mineralforvaltning sin oversikt over eventuelle undersøkelsesrettigheter for å få en oversikt over kjente mineralinteresser i områdene. Vi forutsetter at mineralnæringen og Direktoratet for mineralforvaltning vurderer eventuelle registreringer og potensialet for mineralforekomster og gir sine merknader i høringen.

Landbruksdirektoratet gir generelle innspill og understreker viktigheten av at høringsdokumentene tydelig beskriver eventuell landbruksbruk i områdene, og at det gis faglig begrunnelse dersom slike hensyn ikke ivaretas i verneforskriften. De peker på typiske landbruksinteresser som skogsbilveier, landbruksvei, stølsdrift og beite og ber om at det vurderes bestemmelser som tillater drift, vedlikehold og tekniske tiltak knyttet til disse. Det foreslås også at det åpnes for beiting, med tilhørende bestemmelser om saltsteiner, gjerder og motorferdsel ved behov. Direktoratet forutsetter at Statsforvalterens landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse, samt lokal landbruksforvaltning, involveres i arbeidet.

Statsforvalterens kommentar: I forslag til forskrift for Halvfaråsen er det åpnet for landbruksaktivitet i tråd med mal for verneforskrifter. For utvidelsene i Østmarka foreslås at dagens verneforskrifter videreføres.

NVE kjenner ikke til energi- og vassdragsinteresser innenfor foreslått verneområde i Østmarka eller Øra og Ganrød. Halvfaråsen: Det går en 22 kV regional kraftledning nær området. NVE ber Midtkraft Nett AS om å uttale seg om det er behov for bestemmelser i verneforskrift knyttet til arbeid med kraftledning, og om eventuelle behov knyttet til eksisterende og planlagte nettanlegg i naturreservatet.

Statsforvalterens kommentar: Tas til orientering. Midtkraft Nett AS har ikke uttalt seg til oppstartsmeldingen.

Innspill til Halvfaråsen

Tom Hellik Hofton (Biofokus) kommer med et innspill for å formidle mer om naturverdiene i Halvfaråsen, gi generelle innspill til avgrensningen og gi mer konkrete innspill til viktige delområder som nå er utenfor tilbudt areal. Han understreker områdets unike naturverdier og høye grad av mangeloppfyllelse og mener det er riktig å klassifisere området som nasjonalt verneverdig. Samtidig mener han at det trolig ville hatt internasjonal verneverdi uten hogstene som er utført de senere årene nord for avgrensningen. Hofton peker på flere delområder utenfor tilbudsgrensa som vil bedre kvalitetene på verneforslaget, både ved å inkludere arealer med høy verneverdi, og ved å gi området større robusthet og en bedre landskapsmessig arrondering.

Statsforvalterens kommentar: se under innspillet fra WWF.

WWF verdens naturfond mener alle A- og B-lokaliteter bør inkluderes i verneområdet. Foreslår 12 konkrete utvidelser (se innspill). De har noen forslag til forbedringer av arronderingen:

Noen steder er verneforslaget svært smalt, og vil bli utsatt for uttørking og stormfelling. De smale tarmene vil gi store kanteffekter og en bør prøve å inkludere mer mellomliggende eller nærliggende areal. Videre er det noen steder kun 10 meter fra truede arter til vernegrense. Det bør legges inn en større buffer for å sikre arter og naturtyper. Nærliggende verdifulle naturtyper på arealet mellom de to delområdene bør inkluderes, og verdifulle naturtyper vest for det sørlige delområdet ville ha gitt verdifulle bidrag til vernet.

Statsforvalterens kommentar til Tom Hellig Hofton og WWF: Mange av de forslagene som fremsettes i disse to innspillene har Statsforvalteren tatt opp i dialog med Viken Skog og skogeier. Etter oppstartsmeldingen har vi fått tilbud på noe mer areal som nå er inkludert i høringsforslaget, dette er lokaliteter som Hofton og WWF har etterlyst. Det er fortsatt verdifulle arealer utenfor høringsforslaget, og uheldig arrondering med smale striper, men skogeierne har ikke ønsket å tilby mer. Dersom eierne senere skulle ønske å tilby mer skog for vern, kan det være aktuelt med ytterligere utvidelse av reservatet. Statsforvalteren vil samtidig understreke at dette høringsforslaget omfatter en stor andel av den mest verdifulle skogen rundt Halvfaråsen.

Innspill til Kristenseteråsen - Utvidelse av Østmarka nasjonalpark

Skiforeningen påpeker at Østmarka er underlagt markaloven, og at nye verneprosesser bør vurderes opp mot markaloven. Mener det bør gjøres en konkret vurdering av om området er tilstrekkelig vernet etter markaloven. Påpeker at dagens forskrift for Østmarka NP *må* (vagt å si "må antas" som i oppstartsmeldingen) være gjeldende for utvidelsen. Skiforeningen anbefaler at erstatningssummen bør komme friluftslivet i området til gode. **Løyper:** Ber om at løyper (to løyper i utvidelsesområdet) inkluderes i vernekart. I verneforskrift står det "løyper kan vedlikeholdes til dagens standard", men bør presiseres at løypene skal kunne vedlikeholdes for å kunne opprettholde dagens tilbud (tilrettelegger for mulige behov for endring av traséer, nye eller tidligere brukte). **Annet:** Tydeligere innspill rundt forvaltningspraksis, nasjonalparkstyre og behov for ad-hoc endringer i løypearbeidet gjelder også i denne omgangen. Ber om at løypekartet for området som ble vernet ved Blåsyna oppdateres.

Statsforvalterens kommentar: Det er tidligere i høringen redegjort for et overordnet politisk mål om å øke skogvernet i Norge. Markaloven åpner for tiltak knyttet til landbruk, og i all hovedsak vil dette gjelde skogbrukstiltak og tilrettelegging for å kunne ha tilkomst. Området har høye verne kvaliteter både isolert på grunn av alder og kontinuitet siden forrige gjennomhogst, og spesielt i forhold til at man ved å utvide nasjonalparken, får et enda større vernet område i barskogen på Østlandet. Størrelsen på et skogsområde som inn i fremtiden vil utvikle seg mot naturskog, vil være av svært stor betydning for en rekke arter og for samvirket mellom artene. For øvrige vurderinger opp imot vern og vurdering av verneformer, så vises det til høringen i forkant av nasjonalparkvernet i 2023. Vi er enig i at det kunne ha vært valgt et annet ord enn «må antas» i oppstartsmeldingen. Vi er tydelig på at vi vil foreslå at gjeldende verneforskrift også vil gjelde de utvidede områdene. Verneforskriftene for både friluftslivsområdet og nasjonalparken var gjennom en grundig vurdering i forkant av vernevedtaket og det ble gjort en politisk og helhetlig vurdering av innretning og ordlyd i verneforskriftene. Dette gjelder også ordlyden i enkeltpunkt, og vi foreslår dermed å videreføre gjeldende ordlyd. Det vil ligge vedlagt et oppdatert temakart skiløyper, og dette temakartet vil oppdateres med de to løypene som går gjennom dette området.

Oslo og Omland friluftsråd (OOF) påpeker at **1.** Friluftslivet må utredes grundig ettersom det går skiløyper og stier gjennom området. Også bruk av området til idrett, bading og rasteplasser o.l. på utredes. **2.** OOF støtter at verneforskriften er den samme som i nasjonalparken, men mener det bør foretas en selvstendig vurdering av behovene i utvidelsesområdet. Friluftsliv og idrettsaktiviteter må kunne opprettholdes (inkl. nødvendig vedlikehold, omlegging av skiløyper, stier o.l.) så lenge verneverdier ikke forringes.

Statsforvalterens kommentar: Vi er kjent med at dette området har høye friluftskvaliteter, og vi mener at innretningen på eksisterende verneforskrifter er godt tilpasset for å ivareta denne bruken. Vi tror at opplevelsverdier inn i fremtiden vil være vel så høye hvis områdene legges til nasjonalparken, som det er i dag. I tillegg vil man kunne ha en mer helhetlig besøksforvaltning av nasjonalparken når områdene legges til, og hvor det vil være mulig å vurdere økonomiske bidrag fra forvaltningen hvis tiltakene er positive for verneformålet. Se for øvrig vår kommentar under innspillet fra Skiforeningen.

Akershus fylkeskommune støtter vern av det utvidede området for nasjonalparken. De foreslår videre at det blir gjort undersøkelser i grenseområdet til nasjonalpark og foreslått utvidelsesområde for å sikre naturverdier i grenseområdene, mulig restaurering og vern. De er ikke kjent med at det er registrert automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i det utvidete området, men viser til Viken fylkeskommunes høringsuttalelse 19.01.2023 hvor det ble foreslått en tilleggsbestemmelse for å sikre at hensynet til automatisk fredete kulturminner blir ivarettatt.

Statsforvalterens kommentar: Vi er kjent med at det fortsatt er tilgrensende områder og som vil kunne vurderes på et senere tidspunkt hvis grunneier ønsker dette. Når det gjelder restaurering av skog så vil vi tro at det er lite behov for dette i utvidelsesforslaget. Skogen her er gammel og har gode substrat for arter knyttet til denne vegetasjonstypen. Forvaltningen vurderer og prioriterer uansett ulike tiltak som er i tråd med verneformålet for hele området.

Østmarkas venner foreslår utvidelse: Bør utvides helt inn mot nabo eiendommene i SØ - Bjerke skog (98/1) og Ekeberg skog (116/1). Områdene har verdifull gammelskog i nordhellinga på Elgåsen og Ekebergkollen, de har ikke veier, og driftsmessig ligger de ugunstig til. I dag går det en blåmerket sti langs grensen til Bjerke skog og det har muligens vært en eldre driftsveg på kommunens grunn langs delet mot SØ (Elgåsen). Mener det kan være av stor betydning for eventuelle seinere utvidelser av nasjonalparken i SØ retning. De presiserer at dette er våre forslag som ikke må tas til inntekt for de respektive grunneieres ønske å verne arealet.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillene til orientering.

Innspill til oppstartsmelding for Blåsyna og Krokhol - Utvidelse av Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivsområde

Akershus og Oslo Orienteringskrets

Støtter utvidelsen av Østmarka nasjonalpark og friluftslivsområdet.

Vektlegger viktigheten av forutsigbar tilgang for orienteringsidretten.

Opplever at idretten ble godt ivarettatt i tidligere prosesser og forventer samme regime videre.

Ingen innsigelser dersom dagens praksis videreføres.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillene til orientering.

Skiforeningen

Ingen særskilte innspill utover tidligere høringsuttalelser i hovedprosessen.

Ber om at nytt løypeavsnitt ved Blåsyna tas inn i vernekartet.

Påpeker utfordringer med lang saksbehandlingstid for tillatelser og manglende forvaltningsplan.

Etterlyser bedre kapasitet og tydelig forvaltningsstruktur for raskere behandling.

Fremhever behovet for fleksibilitet ifm. omlegging av løyper ved behov.

Statsforvalterens kommentarer: det nye løypeavsnittet vil inkluderes i temakart skiløyper. Arbeid med en helhetlig forvaltningsplan vil trolig igangsettes etter at et nytt styre blir opprettet. Tilsvarende er det to stillinger knyttet til forvaltning av disse verneområdene som blir lokalisert i Enebakk. Vi tror at det vil være en god kapasitet til å håndtere innkomne søknad raskt. Vi tar forøvrig innspillene til orientering.

Bane NOR (to uttalelser – Blåsyna og Krokhol)

Ingen merknader – verneområdene berører ikke jernbanens interesser.

Gjelder både Lørenskog (Blåsyna) og Nordre Follo (Krokhol).

Statsforvalterens kommentar: Vi tar uttalelsen til orientering.

Språkrådet

Ingen merknader til videreføring av navn på verneområdene.

Påpeker at navnet Østmarka friluftslivsområde ikke er registrert i SSR.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar uttalelsen til orientering.

Østmarkas Venner

Støtter begge verneutvidelser sterkt.

For Blåsyna:

Mener verneområdet bør utvides lenger østover til Bjørnebettveien for å inkludere Blåsynmåsan og naturskogsområder.

For Krokhol:

Mener området har høy naturskogverdi og stor opplevelsesverdi.

Støtter utvidelse som gir mer sammenhengende skog og bedre friluftsmuligheter.

Statsforvalterens kommentar: vi har vært i dialog med grunneier når det gjelder utvidelsen Blåsyna, og området som sendes på høring er noe annerledes enn mottatt tilbud. Grunneier ønsker foreløpig ikke videre utvidelse i dette området. Vi tar videre innspillet til informasjon.

Statnett

Støtter avstand og avgrensning rundt kraftlinjen Frogner-Follo.

Ber om at:

kjøretraséer og klausuleringsbelte tas inn i vernekartet,

motorferdsel for drift og vedlikehold unntas fra vernebestemmelsene,

helikopterbruk tillates.
Ingen innvendinger til den geografiske avgrensningen.

Statsforvalterens kommentar: Avstanden til kraftlinjene tilsvarer klausuleringsbeltet og den avstanden man ellers har i nasjonalparken. Selve linjene og klausuleringsbeltet er altså ikke en del av verneflaten. Under arbeidet med verneforskriften til nasjonalparken ble det inkludert standardbestemmelser knyttet til elektrisk infrastruktur. Dette har vært gjennom en grundig politisk vurdering, og vi opplever at nettleverandørers behov er imøtekommet. Statsforvalteren legger ikke opp til en revidering av innretning på verneforskriftene. Kjøretraseer i forbindelse med drift og vedlikehold er lagt inn på temakart kjøretraseer, og dette gjelder også traseene som Statnett har sendt inn til det utvidede området.

Naturvernforbundet i Nordre Follo

Støtter utvidelse av både nasjonalpark og friluftslivsområde.
Mener at frivillig vern er viktig pga. press på natur i regionen.
Spesielt positive til utvidelse ved Krokhol.
Viser til at kommuneplanendringer kan true naturverdier – vern vil motvirke nedbygging.
Tilbyr å bidra med kunnskap til videre prosess.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar uttalelsen til orientering.

Nordre Follo kommune

Positiv til begge verneutvidelser.
Mener områdene som er tilbudt, er godt egnet for vern.
Kommunen melder interesse for å tilby mer kommunal skog til vern, spesielt eiendom 102/1 (Krokholskog).

Statsforvalterens kommentar: Vi tar uttalelsen til orientering. Når det gjelder eventuell ytterligere utvidelse så må dette tas i en senere prosess. Vi har forstått at saken om eventuelt ytterligere tilbud til vern per dags dato er til politisk behandling i kommunen.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Ingen innvendinger til utvidelsene.
Forutsetter at eksisterende unntak i verneforskriften videreføres.
Ber Statnett og Elvia gi innspill om eventuelle behov.
Ingen energi- eller vassdragsanlegg berøres ved Krokhol-utvidelsen.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar uttalelsen til orientering.

Oslo kommune – Bymiljøetaten

Eier deler av arealet ved Blåsyna.
Har ingen innvendinger – støtter verneplanen.
Påpeker at begge arealer ligger utenfor Oslo, men at kommunen som grunneier er positiv.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar uttalelsen til orientering.

6.2. Innspill til oppstartsmelding 28. september 2023 (Ulebergåsen / Ullebergåsen utvidelse)

Det ble meldt oppstart av verneplanarbeid for Ullebergåsen den 28. september 2023. Fristen for å gi uttalelse var 26. oktober 2023. Oppstartsmeldingen ble sendt til grunneiere og aktuelle lokale, regionale og sentrale høringsinstanser. Verneplan ble også kunngjort i aviser og på Statsforvalterens hjemmeside.

Under gis et sammendrag av de innspillene til oppstartsmeldingen samt Statsforvalterens kommentarer.

BaneNor blir ikke berørt og har ingen merknader.

Glitre Nett blir ikke berørt og har ingen merknader.

Statens Vegvesen blir ikke berørt og har ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: tas til orientering.

Direktoratet for Mineralforvaltning kan ikke se at verneforslaget berører registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergrettigheter eller masseuttak i drift og har derfor ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: tas til orientering.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy inntas i forskriftsteksten.

Statsforvalterens kommentar: disse punktene er tatt inn i forskriften.

Norges Handikappforbund har et generelt ønske om tilrettelegging slik at bommer på skogsbilveier kan passeres med rullestol.

Statsforvalterens kommentar: det er ingen bommer i dette verneforslaget.

Landbruksdirektoratet opplyser at det må fremkomme tydelig om og hvordan området nyttes i landbrukssammenheng. Verneforskriftene bør legge til rette for eventuell landbruksaktivitet med tilhørende tiltak. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i forskrift, må dette begrunnes i høringen. For alle landbruksrelaterte tiltak må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene. Det bør gis generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Statsforvalterens kommentar: Det er litt begrensninger i forskriften når det gjelder landbruksaktivitet. Beite vil normalt være en positiv faktor i området ved at det holder noe

vegetasjon nede og skogen mer lysåpen. Imidlertid kan svært hardt beite være skadelig for den verdifulle og sårbare floraen, særlig for orkideen rød skogfrue som er en prioritert art og som dermed skal ha ekstra beskyttelse mot skade eller ødeleggelse. I ny forskrift er det tatt inn at **skånsomt** beite er tillatt. Beite som fører til betydelig slitasje på vegetasjon og terreng vil derfor ikke være tillatt. I praksis vil en slik formulering i forskriften håndteres slik at forvaltningsmyndigheten følger med og tar kontakt med husdyrholder hvis en ser at beite er et problem, eller står i fare for å bli det. Vi tror ikke dette vil være noe stort problem i området.

Kongsberg kommune bemerker at dagens verneområde følger en eksisterende skogsbilvei i øst, og at utvidelsesforslaget innebærer at denne veien blir liggende innenfor verneområdet. I så tilfelle må drift og vedlikehold i henhold til veinormalene for landbruksveier sikres i verneforskriften. Hvis dette ikke er mulig, må veien og grøfter grenses ut slik at verneområdet går på hver side av veien.

Statsforvalterens kommentar: Areal for utvidelse av Sotseterveien er tatt ut av verneforslaget.

Kongsberg orienteringslag har siden 1960-tallet hatt o-kart som inkluderer Ullebergåsen naturreservat, og dette brukes av 30-40 personer til trening med ca. frekvens én gang per to år. Treningstid er om høsten for å minimere slitasje, og skjer etter kontakt med Statsforvalteren. O-laget ber om en oppdatering av unntaksbestemmelsen i verneforskriften i forbindelse med utvidelsen av verneområdet, med utgangspunkt i Miljødirektoratets standardtekst men justert til 50 personer pga. områdets særegne flora: "Turorientering med faste sesongposter og orienteringsløp med maksimalt 50 deltakere, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes."

Statsforvalterens kommentar: I den foreslåtte forskriften har vi benyttet Miljødirektoratets mal. Denne sier at større arrangementer er forbudt, § 3 d, men at det kan gis tillatelse, § 7d. Fellesturer/fellestreninger med 30-40 deltakere som beskrevet ovenfor uten spesiell tilrettelegging regnes ikke til å bli rammet av forbudet i § 3.

Språkrådet: Skrivemåten på utvidelse og eksisterende reservat må bli Ulebergåsen, som er eneste godkjente skrivemåte jf. SSR.

Kartverket viser til Språkrådets uttalelse og melder at Ullebergåsen naturreservat nå er lagt inn som verneområde i Sentralt stedsnavnregister.

Statsforvalterens kommentar: Tas til etterretning. Navnet er i høringen endret til Ulebergåsen.

Naturvernforbundet i Buskerud er positiv til de nye verneområdene og utvidelsen av Ullebergåsen.

Statsforvalterens kommentar: tas til orientering.

Norges Orienteringsforbund viser til Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektoratet med forslag til endringer i forskriftsmalene. De ber videre om at orientering tillates i verneområdene.

Statsforvalterens kommentar: se kommentaren til Kongsberg orienteringslag ovenfor.

NVE kan ikke se noen energiinteresser i Ullebergåsen, men ber områdekonsesjonærene uttale seg om evt. fremtidige planer.

Statsforvalterens kommentar: tas til orientering. Glitre Nett har uttalt at de ikke blir berørt.

Viken fylkeskommune sier at Ullebergåsen er verdsatt som viktig friluftsområde. To stier i området bør med i vernekartet (en sammenbindende og en som går til utsiktspunkt).

Statsforvalterens kommentar: Det er ikke behov for å avmerke stier på vernekartet da det i høringsforslaget foreslås at det skal være tillatt å rydde og vedlikeholde eksisterende stier.

Grunneier Kai Lande har det kommet synspunkter på forslag til ny forskrift. Han er kritisk til at området «konserveres», da verneverdiene i denne type skog hovedsakelig er knyttet til lysåpen furudominert skogpåvirket av husdyrbeite og plukkhogst. Særlig peker han på begrensingene som foreslås i hogst av ved til eget bruk og begrensninger på beiting, og mener det burde åpnes for økologisk skjøtsel i form av forsiktig uttak av trær. Påpeker også at kjøring med traktor på eksisterende traktorveier i forbindelse med hogst i tilgrensende områder er en rettighet etter dagens forskrift som ikke er erstattet.

Statsforvalterens kommentar: I eksisterende forskrift er det tillatt med kjøring med traktor på eksisterende traktorveier i forbindelse med hogst i tilgrensende områder. Denne muligheten foreslås tatt ut nå. Bakgrunnen er at det går skogsbilvei på begge sider av reservatet, så det finnes et alternativ til motorferdsel gjennom reservatet. I tillegg bærer traktorveien gjennom reservatet preg av å benyttes for flere formål enn det forskriften åpner for, og den er stedvis slitasjepreg.

Etter dagens forskrift kan det etter søknad gis tillatelse til hogst av ved til eget bruk. Dette punktet foreslås tatt ut. Miljødirektoratets forskriftsmal for naturreservater åpner ikke for dette. Det er behov for å rydde vegetasjon og skape et mer lysåpent miljø i deler av reservatet for å opprettholde verneformålet. Forvaltningsplan for reservatet ble utarbeidet i 2010, og denne drøfter noen aktuelle skjøtselstiltak. Uttak av virke for å fremme verneformålet kan være aktuelt. For eksempel kan det være aktuelt med tynning i skog i hkl. 3 og vegetasjonsrydding rundt enkelte orkideforekomster. Etter § 47 i naturmangfoldloven skal forvaltningsmyndighetene forsøke å inngå avtale med grunneier om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneier.

*Beite kan være en positiv faktor i området ved at det holder noe vegetasjon nede og skogen mer lysåpen. Imidlertid kan svært hardt beite være skadelig for den verdifulle og sårbare floraen, særlig for orkideen rød skogfrue som er en prioritert art og som dermed skal ha ekstra beskyttelse mot skade eller ødeleggelse. I ny forskrift er det tatt inn at **skånsomt** beite er tillatt. Beite som fører til betydelig slitasje på vegetasjon og terreng vil derfor ikke være tillatt. I praksis vil en slik formulering i forskriften håndteres slik at forvaltningsmyndigheten/oppsynet følger med og tar kontakt med husdyrholder hvis en ser at beite er et problem, eller står i fare for å bli det.*

7. Større endringer etter oppstart av verneplan

Halvfaråsen utvidelse: Det er tatt inn noe mer areal flere steder i verneforslaget, og det er tatt ut et mindre areal.

Ulebergåsen/Ullebergåsen utvidelse: Det er tatt ut areal langs Sotseterveien, og en grunneier har trukket tilbudet.

De øvrige områdene har ingen endringer.

8. Høring

I det følgende er hvert av verneforslagene kort beskrevet med informasjon om området generelt, verneverdier og andre interesser. Det er også vedlagt konkrete forslag til verneforskrifter og kart med forslag til vernegrenser.

Foreliggende forslag til verneområder og vernebestemmelser er utarbeidet på bakgrunn av de naturfaglige registreringene, dialog med grunneiere og innspill ved melding om oppstart. Forskriftene og avgrensingene som sendes på høring er omforent med grunneierne, men både forskrift, avgrensing og kart vil være gjenstand for videre drøftinger under høringen.

Alle som måtte ønske det, kan komme med en uttalelse til verneforslagene. Statsforvalteren ber spesielt om synspunkter på:

- Områdenavn
- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i forskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Forskriftene og eventuelle merknader til spesielle forhold i det aktuelle området. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Avgrensing av områdene
- Eventuelle behov for skjøtsel og tiltak, samt innspill til forvaltningen av områdene.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.
- Berørte kommuner bes gi tilbakemelding om de ønsker delegert forvaltningsmyndighet for verneområdene, se kap. 4.

Med bakgrunn i innkomne merknader og opplysninger, samt drøftinger med grunneierne, vurderer Statsforvalteren behovet for å justere verneforslagene. Det tas deretter sikte på å oversende Statsforvalterens endelige verneforslag til Miljødirektoratet våren 2026.

Frist for å avgi uttalelse er 18. mai 2026. Uttalelser sendes skriftlig på e-post til sfospost@statsforvalteren.no eller i brev til Statsforvalteren i Buskerud, Østfold, Oslo og Akershus, Postboks 325, 1502 Moss.

9. Verneforslag

9.1. Halvfaråsen, Sigdal kommune

Kommune: Sigdal

Fylke: Buskerud

Vernekategori: Naturreservat

Areal: ca. 2053 dekar utvidelse

Berørte eiendommer: 26/3, 27/1, 27/2, 27/3, 27/5, 27/7, 27/8, 28/1, 28/2, 28/15, 30/1, 30/2

Halvfaråsen naturreservat litt øst for Prestfoss i Sigdal ble vernet i 2014. Reservatet foreslås nå utvidet mot nord, øst og sør. Denne utvidelsen fanger opp en stor del av de mest verdifulle arealene som er kartlagt rundt reservatet. Det er ikke gjort en egen skogvernkartlegging, da området var grundig naturtypekartlagt fra før. Beskrivelser og informasjon ligger i Naturbase og Artskart.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- a. representerer en bestemt type natur i form av gammel lavlandsbarskog og sørboreal blandingsskog
- b. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur som kalkfuruskog, kalkgranskog, gransumpskog og høgstaudegranskog og et stort antall truede arter av sopp, lav og karplanter
- c. har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det har et stort arts mangfold knyttet til naturskog, død ved og rike skogtyper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Området Halvfaråsen-Hovlandsåsen er et stort gammelskogsområde med svært store naturkvaliteter. Verdiene er knyttet til flere faktorer. Det er store arealer gammel lavlandsskog i sørboreal sone, og en rekke ulike skogtyper. Her er også en høy andel av rike skogtyper. Området vurderes av kartlegger som en nasjonal kjerneregion for lavlands-furunaturskog, lavlands-grannaturskog, gammel sørboreal blandingsskog og grunnfjells-kalkbarskog, og vurderes som klart nasjonalt verneverdig. Kvalitetene som beskrives er knyttet til:

- stort areal lavlands-gammelskog i sørboreal sone, med gran og furu og stedvis mye gamle lauvtrær
- stor variasjonsbredde av skogtyper
- høy andel og stor variasjon av rike skogtyper, herunder spesielle/sjeldne skogtyper som kalkgranskog, kalkfuruskog og rik sumpskog
- store arealer gammel lavlands-naturskog av både gran og furu

- høy andel kjerneområder
- svært rikt arts mangfold inkludert et stort antall kravfulle og rødlistede arter

Dette er sjeldne egenskaper som svært få andre områder i lavlandet på Østlandet kan vise til. Naturkvalitetene er både knyttet til at området er relativt stort, og at det har store arealer skog med høye kvaliteter på liten arealskala.

Verneforslaget har betydelige arealer med skog med høy verneverdi og et vern vil bidra til bedre bæreevne for kravfulle arter og større sammenheng mellom leveområde for krevende arter. Utvidelsen vil bidra med større variasjon i verneområdet. Det ligger lavere enn dagens reservat, i høydelaget 150 til om lag 500 moh. Utvidelsen har også høyere bonitet enn eksisterende reservat, med hovedsakelig middels, men også innslag av høy bonitet.

Rødlistede naturtyper i verneforslaget (etter Rødliste for naturtyper 2018): kalk- og lågurtfuruskog (VU), kalkgranskog (VU), rik gransumpskog (EN), rik høgstaudegranskog (NT), og innslag av frisk rik edellauvskog (NT) og lågurtedellauvskog (VU).

Det er et svært rikt arts mangfold med mange rødlistede arter i verneforslaget: 1 kritisk truet (CR), 6 sterkt truet (EN), 30 sårbare (VU), 44 nær truet (NT).

Utvidelsen på nordsiden av det eksisterende reservatet har gammel lavlandsgranskog og sørborealgran-blandingsskog på god bonitet med mye død ved av gran og osp. Stedvis høgstaudegranskog og ugrøftet gransumpskog. Også innslag av kalkgranskog.

Sørvestlig delområde utmerker seg med gammel lavlandsfuruskog med tørr, soleksponert naturskog og godt utviklet kalk- og lågurtfuruskog. Fragmenter av åpen grunnlendt kalkmark i sørboreal sone. Her er også fuktigere partier med innslag av myr, høgstaudekog, rik gransumpskog og svært rik sump- og kildeskog.

Utvidelsen på sørsiden av eksisterende reservat utmerker seg med gammel lavlandsfuruskog, kalk- og lågurtfuruskog og kalkgranskog i naturskogtilstand. Brannpåvirket furu. Her inngår også en lavlandsbekkekløft og innslag av edellauvskog med rasmarklindeskog.

Mangeloppfyllelse

Området oppfyller i svært høy grad høyt prioriterte mangler i skogvernet. Dette gjelder spesielt at det er et stort areal sørboreal lavlandsskog med mange rike skogtyper, mye gammel naturskog og svært rikt arts mangfold. Mange rødlistede naturtyper og viktige forekomster av høyt rødlistede arter. Av prioriterte skogtyper dekkes særlig lågurtgranskog og boreal naturskog godt.

Avgrensning

Det er gjort noen endringer i avgrensingen etter oppstartsmelding. I midtpartiet rundt Husmyrane er det tatt inn et areal på rundt 150 dekar, og rundt Halvfartjern og sørover er det lagt til om lag 100 dekar. I det sørøstre delområdet er det også tatt inn to mindre arealer. Lengst nord er det tatt ut et areal som ble flatehogd i 2023.

Verneforslaget omfatter en stor andel av arealene med kartlagte naturkvaliteter rundt det eksisterende Halvfaråsen naturreservat. Det har vært dialog mellom Statsforvalteren og

grunneier/ grunneierrepresentant, og høringsforslaget gjenspeiler det skogeierne ønsker å tilby. For verneverdien hadde det vært ønskelig å inkludere noen flere verdifulle arealer som ligger utenfor tilbudsområdet, samt å få et sammenhengende reservat, ikke oppdelt i ulike delområder. Videre er arealene noen steder så smale at det kan bli store kanteffekter, det hadde det blitt et mer robust reservat dersom en hadde fått en større buffer rundt de mest verdifulle arealene. Det må likevel understrekes at dette verneforslaget vil sikre arealer med svært høye naturverdier for ettertiden.

Forskrift

Ved utvidelsen foreslås det en ny verneforskrift som erstatter den som gjelder nå. Ny forskrift vil gjelde for hele reservatet, både tidligere vernet areal og nytt areal. Den nye forskriften har flere endringer, men uten at restriksjonsnivået blir vesentlig endret. Eksisterende forskrift finnes [her](#).

Kulturhistoriske verdier

Det er ingen registrerte kulturminner i området. Det er imidlertid flere kulturminner fra tidligere tiders bruk av skogen, særlig er det gamle hesteveier gjennom området. Flere av disse er ryddet og i bruk, andre er mer gjengrodd. Hesteveier som er i bruk som stier kan vedlikeholdes i henhold til dagens standard. Dersom det er behov for større tiltak som rydding av gjengrodde traseer eller rehabilitering av sammenraste steinmurer, må det omsøkes. Etter forskriften § 7 kan det gis tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Inngrepsstatus og andre interesser

Bruksinteressene i verneområdet har i hovedsak vært knyttet til skogbruk og friluftsliv. Mulighetene for å drive skogbruk utgår ved vern, og blir økonomisk kompensert. To skogsbilveier går nær grensa, men ikke inn i verneforslaget. Det går noen traktorveier i både eksisterende reservat og i utvidelsen. Flere traktorveier går gjennom verneforslaget, og det åpnes for at disse kan benyttes i forbindelse med skogsdrift på bakenforliggende areal.

Ingen av grunneierne har beitedyr i området, men det går sau og storfe på tilgrensende arealer som kan komme inn i området. Forskriften legger opp til at denne bruken kan opprettholdes. Jakt og annet friluftsliv er viktig, men området er i hovedsak brukt av lokalbefolkningen og utgjør ingen trussel mot verneverdiene. Vi mener det ikke vil være til skade for verneverdiene å åpne for bålbrekking kan skje med medbrakt ved eller tørrkvist fra bakken. Det går noen stier og ei skiløype i området. Utkast til forskrift legger opp til at det er generelt tillatt å holde ved like stier og skiløype, og at skiløype kan bli oppkjørt. Sykling og riding kan skje på traktorveier, stier og gamle hesteveier. Det er tillatt med jakt og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.

Større samfunnsinteresser

I sør er vernegrensa lagt 30 meter fra distribusjonsnett eid av Midtkraft nett AS. Det er ingen registreringer av mineraler eller grus og pukk i NGU sin kartdatabase. Det er ingen bergrettigheter registrert hos Direktoratet for Mineralforvaltning.

Avveining mellom skogbruk og skogvern

Tilbudet har kommet inn etter februar 2022 og krever derfor en avveining mellom skogbruk og skogvern. Etter metodikk for skogfaglig vurdering, er utvidelse av Halvfaråsen gitt S2 i skogverdi (*har betydning for tømmertilgangen*). Videre er tilbudsområdet gitt høyeste verdi for

naturvern, V1 (*har betydning for vern*). Metodikken for skogverns-avveining fastslår at områder som får kombinasjonen V1S2 skal prioriteres for vern.

Planstatus

Verneforslaget er i kommuneplanens arealdel avsatt til landbruk-, natur-, friluft- og reindriftsformål (LNFR).

9.2. Ulebergåsen, Kongsberg kommune

Kommune: Kongsberg

Fylke: Buskerud

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 336 dekar utvidelse

Berørte eiendommer: 71/1, 71/2, 71/10, 73/1, 73/6, 73/10, 73/16, 73/17, 74/9, 122/2.

Ullebergåsen naturreservat ligger på østsiden av Lågendalen, litt øst for Skollenborg. Reservatet ble vernet i 1992, og foreslås nå utvidet på flere sider. Denne utvidelsen fanger opp noen arealer med kalkfuruskog av samme type som det eksisterende reservatet, og i tillegg deler av en skogsbekkekløft. Området er kartlagt gjennom kalkskogkartleggingen i Buskerud i 2027.

Reservatnavn

Det eksisterende reservatet heter Ullebergåsen naturreservat, men Språkrådet har bemerket at navnet må skrives Ulebergåsen, siden det er eneste godkjente skrivemåte.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- d. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur i form av kalkfuruskog, bekkekløft og spesielle sigevannspåvirkede vegetasjonsutforminger
- e. representerer en bestemt type natur i form av en velutviklet kalkfuruskog og lavlandsbekkekløft
- f. har særskilt betydning for biologisk mangfold i form av en artsrik og sårbar flora

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneforslaget ligger på berggrunn av kalkstein og kalkskifer. Skogen er eldre til middelaldrende, men det er relativt sparsomt med døde trær. Det inkluderes også noe yngre skog, blant annet for å få med areal på begge sider av Hvamselva. Arealene nord og sør for det eksisterende reservatet domineres av rik lågurtfuruskog med innslag av kalkfuruskog. Stedvis er skogbunnen svært artsrik og med mange krevende arter. Potensiale for rødlistede markboende sopp og insekter. I øst inkluderes en del av bekkekløfta langs Hvamselva. Her er det mere løsmasser som morene og forvittringsmateriale. Det er også bergvegger og bratte skrenter. Det er i hovedsak eldre granskog i bunnen, men mer variert treslags sammensetning oppover sidene. Noe død ved forekommer. Også her er det et relativt rikt artsmangfold.

Utvidelsen vil øke den økologiske variasjonen i reservatet ved å inkludere det fuktige kløftemiljøet langs Hvamselva. Ved denne utvidelsen kan resten av den eldre skogen rundt Ullebergåsen naturreservat bli inkludert i reservatet.

Av rødlistede naturtyper etter Rødliste for naturtyper 2018 finnes kalkfuruskog som er klassifisert som sårbar (VU) i verneforslaget.

Deler av verneforslaget har en artsrik flora. Av rødlistarter er alm, (sterkt truet, EN) registrert.

Forskrift

Ved utvidelsen foreslås det en ny verneforskrift som erstatter den som gjelder nå. Ny forskrift vil gjelde for hele reservatet, både tidligere vernet areal og nytt areal. Den nye forskriften vil bli hjemlet i naturmangfoldloven fra 2009, og den er utarbeidet i tråd med dagens forskriftsmal fra Miljødirektoratet. Det er flere punkt her som er forskjellig fra dagens forskrift. Se nærmere beskrivelse nedenfor under *Inngrepsstatus og andre interesser*. Eksisterende forskrift finner du [her](#).

Forslaget til ny forskrift åpner for noen flere tiltak enn tidligere, men det tar også bort en rettighet grunneierne i eksisterende reservat har hatt. Det gjelder mulighet for kjøring med traktor på eksisterende traktorveier i forbindelse med hogst i tilgrensende områder. Grunneiere som mener de har et økonomisk tap ved endring av forskriften, kan søke om erstatning for dette når ny forskrift er vedtatt.

Mangeloppfyllelse

Området oppfyller i høy grad høyt prioriterte mangler i skogvernet. Dette gjelder spesielt kombinasjonen av sørboreal lavlandsskog, rike skogtyper og et relativt rikt arts mangfold.

Avgrensing

Med denne utvidelsen vil det meste av den gjenværende eldre skogen rundt Ullebergåsen naturreservat bli vernet.

Etter oppstart av verneplan er avgrensingen endret ved at Sotseterveien og aktuelt utvidelsesareal langs veien er trukket ut, og på et areal i sørvest er tilbudet trukket.

Kulturhistoriske verdier

Det er ingen registrerte kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Viktigste brukerinteresse er skogsdrift og friluftsliv.

Skogsbilveien Sotseterveien deler verneforslaget i to. Denne er for smal i forhold til landbruksveinormene og holder ikke krav til HMS for tømmerkjøring. Veilag og kommune har påpekt dette i verneprosessen, og i høringsforslaget er det tatt ut areal langs den eksisterende veien som sikrer mulighet for en utvidelse.

Området benyttes til friluftsliv, og det går noen stier gjennom området. Eksisterende stier kan vedlikeholdes uten søknad. Med vedlikehold av stier menes vegetasjonsrydding i traseen.

Eventuelle rotvelt kan kappes og legges til ide for stien. Jakt og fiske kan skje i samsvar med gjeldende lovverk. Bålbrenning tillates ved bruk av medbrakt ved eller tørrkvist fra bakken. Sykling og riding er tillatt på traktorveier avmerket på vernekartet.

Noen traktorveier går inn i området, disse er markert på vernekartet. Der traktorveien benyttes som sti, kan vegetasjonen i stien ryddes uten søknad. Dersom det er behov for inngrep i terrenget for vedlikehold av traktorvei, så er dette søknadspliktig. Traktorveiene kan benyttes med traktor eller ATV for utkjøring av felt elg og hjort. Utenom traktorveiene kan en benytte beltegående terrengkjøretøy for slik transport. I eksisterende forskrift er det tillatt med kjøring med traktor på eksisterende traktorveier i forbindelse med hogst i tilgrensende områder. Denne muligheten foreslås tatt ut nå. Bakgrunnen er at det går skogsbilvei på begge sider av reservatet, så det finnes et alternativ til motorferdsel gjennom reservatet. I tillegg bærer traktorveien gjennom reservatet preg av å benyttes for flere formål enn det forskriften åpner for, og den er stedvis slitasjepreget.

Etter dagens forskrift kan det etter søknad gis tillatelse til hogst av ved til eget bruk. Dette punktet foreslås tatt ut. Miljødirektoratets forskriftsmal for naturreservater åpner ikke for dette. Det er behov for å rydde vegetasjon og skape et mer lysåpent miljø i deler av reservatet for å opprettholde verneformålet. Forvaltningsplan for reservatet ble utarbeidet i 2010, og denne drøfter noen aktuelle skjøtselstiltak. Uttak av virke for å fremme verneformålet kan være aktuelt. For eksempel kan det være aktuelt med tynning i skog i hkl. 3 og vegetasjonsrydding rundt enkelte orkideforekomster. Etter § 47 i naturmangfoldloven skal forvaltningsmyndighetene forsøke å inngå avtale med grunneier om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneier.

Det ligger ei hytte ved Vindortjern i eksisterende reservat. Her tas det inn i forskriften at vedlikehold er generelt tillatt, og at uttak av ved kan få tillatelse etter søknad. Det kan gis tillatelse til motorferdsel for frakt av materialer, utstyr og ved, dette bør eventuelt skje på vinterføre. Det ligger også ei lita brakke/bu nede ved Hvamselva.

Det foregår ekstensivt husdyrbeite i området, beitetrykket av hjortedyr er nok større. Beite kan være en positiv faktor i området ved at det holder noe vegetasjon nede og skogen mer lysåpen. Imidlertid kan svært hardt beite være skadelig for den verdifulle og sårbare floraen, særlig for orkideen rød skogfrue som er en prioritert art og som dermed skal ha ekstra beskyttelse mot skade eller ødeleggelse. I ny forskrift er det tatt inn at **skånsomt** beite er tillatt. Beite som fører til betydelig slitasje på vegetasjon og terreng vil derfor ikke være tillatt. I praksis vil en slik formulering i forskriften håndteres slik at forvaltningsmyndigheten/oppsynet følger med og tar kontakt med husdyrholder hvis en ser at beite er et problem, eller står i fare for å bli det.

Større samfunnsinteresser

Det er ingen registreringer av mineraler eller grus og pukk i NGU sin kartdatabase. Det er ingen bergrettigheter registrert hos Direktoratet for Mineralforvaltning.

Erstatning

For nytt areal vil den avtalte erstatningen bli utbetalt straks etter vernevedtak.

For skogeiere i eksisterende reservat vil endringene som foreslås i forskriften medføre at enkelte rettigheter faller bort, se ovenfor. Dersom noen av disse mener de har et økonomisk tap ved endring av forskriften, er det mulig å søke om erstatning for dette etter at vernevedtaket er fattet.

Avveining mellom skogbruk og skogvern

Tilbudet har kommet inn etter februar 2022 og krever derfor en avveining mellom skogbruk og skogvern. Etter metodikk for skogfaglig vurdering, er utvidelse av Halvfaråsen gitt S2 i skogverdi (*har betydning for tømmertilgangen*). Videre er tilbudsområdet gitt høyeste verdi for naturvern, V1 (*har betydning for vern*). Metodikken for skogverns-avveining fastslår at områder som får kombinasjonen V1S2 skal prioriteres for vern.

Planstatus

Verneforslaget er i kommuneplanens arealdel avsatt til landbruk-, natur-, friluft- og reindriftsformål (LNFR). Alt ligger også innenfor hensynssone for bevaring av naturmiljø.

9.3. Blåsyna, utvidelse av Østmarka nasjonalpark

Kommune: Lørenskog kommune

Fylke: Akershus

Vernekategori: Nasjonalpark

Areal: 570 da.

Berørte eiendommer: 91/1 og 91/8

Tilbudt område er en del av området mellom nasjonalparken og mellom de store 300 kV linjene som møtes nordøst for Blåsynmåsan. Da grensene for nasjonalparken ble dratt, ble vernegrensene liggende på kommunegrensen mellom Oslo og Enebakk og Lørenskog. Oslo kommune eier en liten kile som ligger like innenfor kommunegrensen til Lørenskog, og Oslo kommune er positiv til at også denne legges til verneforslaget.

Verneformål og verneinteresser

Området vil legges til eksisterende Østmarka nasjonalpark og som dermed får utvidet grensene. Det legges ikke opp til endring eller justering av verneforskriften utover størrelse og eiendomsmatrikkel. Formålet med den eksisterende verneforskriften er å:

- a. bevare et større skogområde i lavlandet i Sørøst-Norge med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep
- b. å bevare et skogøkosystem med tilhørende arter, naturtyper, landskap og geologi
- c. å bevare landskapsformer i et særegent skoglandskap med variert topografi og myrer, sjøer og vannsystemer
- d. å bevare kulturminner og kulturhistorie
- e. å gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv

- f. å bevare et naturområde som også gir viktig grunnlag for befolkningens kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og videreutvikle verneverdier ved fri utvikling og aktive skjøtels- og restaureringstiltak.

Lenke til verneforskriften for nasjonalparken ligger [her](#).

Verneinteressene i det utvidede området er spesielt knyttet til den relativt bratte skråningen mot vest som består av høyproduktiv, rik granskog som kan klassifiseres som naturskog etter streng definisjon. Området har svært gode forekomster av død ved i varierende dimensjoner og nedbrytningsstadier. Det store antallet høyt rødlista vedboende sopp som er funnet i dette området viser at det er høy grad av kontinuitet, og det er betydelig potensiale for at det finnes enda flere trua arter tilknyttet produktiv lavlandsgranskog. Siden området legges til et allerede er stort, vernet område så er det gode muligheter for at arter som har overlevd på substrat her, på sikt kan spre seg.

Området har også spredte innslag av gamle ospe- og seljetrær. Sørvest i utredningsområdet finnes også et relativt stort område med høyt innslag av variert død ved av gran, med funn av en rekke rødlistearter. Kollene i området består av relativt gammel furuskog som tidligere har vært hardt plukkhogd, men aldri flatehogd, og består nå av mange trær i aldersspennet 150-200 år.

Av rødlista naturtyper finnes rundt 1 daa med rik gransumpskog (EN) i sørøst, og under 1 daa med gråordominert flomskogsmark (VU) i sørvest.

Mangeloppfyllelse

Området oppfyller regionale mangler i skogvernet (Fremstad et al., 2017) ved å inneholde produktiv skog i lavlandet, og rik, gammel granskog på høy bonitet. Blåsyna vurderes til store naturverdier (nasjonalt verneverdig) på grunn av store forekomster av gammel, rik granskog på høy bonitet med store mengder variert død ved, og funn av mange trua arter tilknyttet produktiv lavlandsgranskog.

Avgrensning

Østmarka nasjonalpark vil utvides mot Blåsyna og Blåsynmåsan. Grensen legges inntil ryddebeltet til eksisterende 300 kV i nordvest og hvor den vestvendte bratte lia inkluderes i helhet. Fra toppen av Blåsyna så vil vernet strekker seg øst mot Blåsynmåsan, men hvor kun den vestlige kanten av myra inkluderes i vernet.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke gjort registreringer av kulturminner i området. I store deler av verneområdene i Østmarka vil det være mulig å oppleve eksempler på tidligere tiders bruk av skogen, og transport av tømmer. Lengre tilbake i tid vil man kunne oppleve også andre typer bruk som eksempelvis produksjon av kull, dyregraver mv. - men det er manglende kartlegging og registreringer i skogsområdene.

Inngrepsstatus og andre interesser

Bruksinteressene i verneområdet er i hovedsak knyttet til skogbruk.

Det er ingen registrerte forekomster av pukk, grus eller mineraler i NGUs kartdatabaser for området.

Avveining mellom skogbruk og skogvern

Tilbudet har kommet inn etter februar 2022 og krever følgelig en avveining. Det er utarbeidet et skjema som skal fylles ut av Statsforvalteren, og her kommer skogbruk ut med verdi S6 (Kan få *betydning for tømmertilgangen*). Verneverdiene får verdi V1 (*har betydning for vern*). I matrisen fra nevnte skjema er feltet V1S6 et område som kommer ut som grønt, og følgelig kan gå videre i verneprosessen.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde samt reindrift (LNFR) i kommuneplanens arealdel. Området er en del av markalovens virkeområde.

9.4. Kristenseteråsen, utvidelse av Østmarka nasjonalpark

Kommune: Enebakk

Fylke: Akershus

Vernekategori: Nasjonalpark

Areal: 1661 da

Berørte eiendommer: 91/1, 126/1

Verneformål og verneinteresser

Området vil legges til eksisterende Østmarka nasjonalpark og som dermed får utvidet grensene. Det legges ikke opp til endring eller justering av verneforskriften utover størrelse og eiendomsmatrikkelen.

Formålet med den eksisterende verneforskriften er å

- a. bevare et større skogområde i lavlandet i Sørøst-Norge med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep
- b. å bevare et skogøkosystem med tilhørende arter, naturtyper, landskap og geologi
- c. å bevare landskapsformer i et særegent skoglandskap med variert topografi og myrer, sjøer og vannsystemer
- d. å bevare kulturminner og kulturhistorie
- e. å gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv
- f. å bevare et naturområde som også gir viktig grunnlag for befolkningens kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og videreutvikle verneverdier ved fri utvikling og aktive skjøtsels- og restaureringstiltak.

Lenke til verneforskriften for nasjonalparken ligger [her](#).

Verneinteressene i det utvidede området er knyttet til de store naturkvalitetene (nasjonalt verneverdig) som et stort sammenhengende område med gammel kontinuitetsbarskog i lavlandet. Det trekker også opp at området grenser til et enda større vernet gammelskogsområdet (Østmarka nasjonalpark). Videre trekker det opp at det er funnet mange indikatorarter knyttet til granskog, furuskog og osp, samt skogmiljøer med stabil høy luftfuktighet.

Det er få nye hogstinngrep i området. Det er innslag av gamle trær i nesten hele området, og store deler av arealet har spredte forekomster av dødved i ulike nedbrytningsstadier. I friskere skråninger og kløfter med høye boniteter, er det granskog med mye dødved. Her er det registrert mange rødlistede arter som indikerer kontinuitet i tilgang til dødved.

Det er innslag av store, grove osp i store deler av området, og enkelte store læger i ulike nedbrytningsstadier

Av rødlistede naturtyper er det omtrent 6 dekar med flomskogsmark (VU), samt mulig innslag av en liten platåhøymyr (EN) med tresatt nedbørsmyr

Mangeloppfyllelse

Området oppfyller regionale mangler i skogvernet (Fremstad et al., 2017) ved å inneholde gammel granskog og furuskog med minst regional verdi (B/**), samt større forekomster, areal i lavlandet med naturskogselementer. Det er også betydelig innslag av skog på høy bonitet.

Avgrensing

Området ligger sør for eksisterende nasjonalpark og grenser til nasjonalparken i nord. Området eies av Enebakk kommune med unntak av et lite område på mindre enn ett dekar like øst for Vesle Forfoten og som eies av Oslo kommune. Dette lille området er et område med flytetorv og som ved en inkurie ble liggende utenfor nasjonalparkgrensen sist, men som nå blir liggende innenfor. Tilbudt område strekker seg fra vannet Forfoten i øst og mot Bindingsvannet i vest. Sørgrensen i tilbudt område er noe uhensiktsmessig på den måten at den ikke følger naturlige grenser i terrenget. Arronderingen i tilbudt området er likevel tilstrekkelig godt, og justeringer kan eventuelt tas senere hvis grunneier og verneområdeforvaltningen ønsker dette.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke gjort registreringer av kulturminner i området. I store deler av verneområdene i Østmarka vil det være mulig å oppleve eksempler på tidligere tiders bruk av skogen og transport av tømmer. Lengre tilbake i tid vil man kunne oppleve også andre typer bruk som eksempelvis produksjon av kull, dyregraver og så videre - men det er manglende kartlegging og registreringer.

Inngrepsstatus og andre interesser

Bruksinteressene i verneområdet er i hovedsak knyttet til skogbruk.

Det er ingen registrerte forekomster av puk, grus eller mineraler i NGUs kartdatabaser for området.

Avveining mellom skogbruk og skogvern

Tilbudet har kommet inn etter februar 2022 og krever følgelig en avveining. Det er utarbeidet et skjema som skal fylles ut av Statsforvalteren, og her kommer skogbruk ut med verdi S5 (*kan få betydning for tømmertilgangen*). Verneverdiene får verdi V2 (*har betydning for vern*). I matrisen fra nevnte skjema er feltet V2S5 et område som kommer ut som grønt, og følgelig kan gå videre i verneprosessen.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde samt reindrift (LNFR) i kommuneplanens arealdel. Området ligger innenfor markalovens virkeområde.

9.5. Krokhol, utvidelse av Østmarka friluftslivsområde

Kommune: Nordre Follo

Fylke: Akershus

Vernekategori: Friluftslivsområde

Areal: 347 da

Berørte eiendommer: 102/86

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare

- et mye brukt friluftslivsområde uten større inngrep og tilrettelegging, som på grunn av sine naturopplevelsesverdier har særskilte kvaliteter for friluftslivet,
- et større, sammenhengende og mangfoldig skogsområde i lavlandet i Sørøst-Norge med stor variasjon i skogstruktur, topografi og landskapsrom, og med forekomster av gammel skog uten nyere skogbruksinngrep
- et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner
- et friluftslivsområde som også har særlig betydning for idrett.

Lenke til verneforskriften for Østmarka friluftslivsområde ligger [her](#).

Vern etter markaloven § 11 (friluftslivsvern) har mange av de samme kvalitetskriteriene som vern etter naturmangfoldloven, - men skiller seg fra disse verneformene ved at opplevelsesverdiene og bruk av områdene for friluftsliv mv. er tillagt en positiv vekt.

I forarbeidene til markaloven kommer det frem noen moment som bør vektas. Dette gjelder områdets preg av å være urørt og naturlig, opplevelsesverdier som at området oppleves å være vilt, markerte former, ville juv, markante trær med videre. Områdets variasjon, mangfold og kompleksitet skal også vektlegges. Tilsvarende variasjon mellom sluttet gammelskog og naturlige åpne områder og variasjon i trærnes alder. Også naturlige landskapsrom uten forstyrende inngrep, naturlige åpninger i skogen som myrer, vann og vassdrag og landskapsrom mellom åser og topper er nevnt. Avslutningsvis må det legges vekt på områdets stillhet og fravær av støy.

I forbindelse med kartlegging og dokumentasjon av områdene bør det i tillegg vurderes hvordan og i hvilket omfang området brukes av befolkningen, om det er en naturlig sammenheng med andre områder og om det ligger i tilknytning til naturlige utfartssteder som etablerte turhytter mv. Summen av de enkeltkriteriene redegjort for over må legges til grunn for vurderingen av områdets verneverdi etter markaloven § 11.

Eksisterende friluftslivsområde ble vernet samtidig med nasjonalparken i november 2023, og er et relativt bredt belte med vernet skog, natur og også kulturmiljø som går fra Ellingsrud i nord og helt ned til Fjell ved Bindingsvann i sør. I forbindelse med verneprosessen her, ble det utarbeidet en egen fagrapport knyttet til bruken av området. Denne fagrapporten ([lenke her](#)) vil også være relevant knyttet til dette relativt lille området, som ligger delvis inne i det eksisterende friluftslivsområdet. Det eksisterende friluftslivsområdet vernet i 2023 grenser til markaområder lengre vest som ikke er vernet, og nasjonalparken i sør/øst. Vi mener at vi med dette vernet på en god måte imøtekom de kriteriene og ønskene som ble dratt opp i forbindelse med forarbeidene til markaloven. Ved Krokhol har eksisterende vernegrense en innbuktning som skyldes at eiendommen (som nå er på høring) som ble utelatt var privat og ikke offentlig eid. Det medførte en uheldig arrondering her, og som ikke var helt i tråd med ønsket i forarbeidene om et naturlig landskapsrom. Etter eventuell utvidelse av området til å inkludere denne eiendommen, vil arronderingen bli vesentlig bedre.

Området som legges til, er skognatur med en høy grad av gammel skog. På de mer tørre og skrinne stedene er det eldre furuskog, på rundt 100 år, og lavere i terrenget er det granskog på rikere bonitet. Grana er noe yngre, men også den er gammel med rundt 80 år siden forrige gjennomhogst. I kartgrunnlaget naturskog er rundt halvparten av området registrert som eldre naturskog (skog som ikke er flatehogd etter 1940) mens det meste av resten har ulike nivå av naturskognærhet. Sentralt i området er det en smal stripe som ble hogd for rundt 40 år siden. Vi mener at området som er tilbudt har minst like gode naturkvaliteter som omkringliggende, vernet skog og i tillegg blir arronderingen bedre på eksisterende Østmarka friluftslivsområde bedre. Skognaturen her vil på en god måte treffe de ønskene for et friluftslivsområde som dras opp i forarbeidene til markaloven.

Fra Krokhol går det aller meste av ferdselen inn Krokholveien. Det går en merket sti omtrent i eiendomsgrensen helt til nord, men utover dette er det ingen merkete stier eller løyper. Bruken vil dermed knytter seg til vandring utenom sti, og bærplukking og soppsanking med videre.

Hele skogsområdet har svært stor verdi både for rekreasjon, trening og folkehelse. Den biologiske verdien er også svært høy som sammen med eksisterende friluftslivsområde og nasjonalparken i sør/øst utgjør et stort sammenhengende vernet skogsområde i lavlandet på Østlandet.

Avgrensing

Avgrensningen gir seg naturlig selv ved at man legger eiendommen til eksisterende friluftslivsområde, og at man dermed ikke vil ha noen innbuktning av vernegrensen ved Krokhol. Vernegrensen legges litt innenfor skogkanten og i tilstrekkelig avstand fra golfbanen ved Krokhol.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke gjort registreringer av kulturminner i området. I store deler av verneområdene i Østmarka vil det være mulig å oppleve eksempler på tidligere tiders bruk av skogen og transport av tømmer. Lengre tilbake i tid vil man kunne oppleve også andre typer bruk som eksempelvis produksjon av kull, dyregraver og så videre - men det er manglende kartlegging og registreringer.

Inngrepsstatus og andre interesser

Bruksinteressene i verneområdet er i hovedsak knyttet til skogbruk.

Det er ingen registrerte forekomster av pukkk, grus eller mineraler i NGUs kartdatabaser for området.

Avveining mellom skogbruk og skogvern

I utgangspunktet så skal slik avveining skje i områder som vurderes for naturvern etter naturmangfoldloven. I praksis så vil vern som friluftslivsområde etter markaloven ha en tilsvarende betydning for skogen og skogbruk, og vi anser at det er naturlig å også avveie disse områdene.

Tilbudet har kommet inn etter februar 2022 og krever følgelig en avveining. Det er utarbeidet et skjema som skal fylles ut av Statsforvalteren, og her kommer skogbruk ut med verdi S3 (har *betydning for tømmertilgangen*). Verneverdiene får verdi V2 (har *betydning for vern*). I matrisen fra nevnte skjema er feltet V2S3 et område som kommer ut som grønt, og følgelig kan gå videre i verneprosessen.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde samt reindrift (LNFR) i kommuneplanens arealdel. Området ligger innenfor markalovens virkeområde.

Vedlegg

- Forskrift og kart for Halvfaråsen naturreservat, Sigdal kommune
- Forskrift og kart for Ulebergåsen naturreservat, Kongsberg kommune
- Kart for Blåsyna og Kristenseteråsen, utvidelse Østmarka nasjonalpark, Lørenskog og Enebakk kommune
- Kart for Krokhol, utvidelse av Østmarka friluftslivsområde, Nordre Follo kommune
- Temakart kjøretreaser Statnett Østmarka nasjonalpark
- Temakart skiløyper, Østmarka nasjonalpark
- Lenke til verneforskriften for Østmarka nasjonalpark ligger [her](#).
- Lenke til verneforskriften for Østmarka friluftslivsområde ligger [her](#).